Lietas arhīva Nr. C-0375-20/6
ECLI:LV:RPPT:2020:0918.C68351418.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2020.gada 18.septembrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnese M.Miltiņa
ar tiesas sēžu sekretāri L.Dobičinu
piedaloties prasītājai /pers. A/, tās pārstāvei uz ordera pamata zv.adv./pers. B/ un atbildētājam /pers. C/
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu un

k o n s t a t ē j a

2018.gada 6.jūnijā (ar precizējumiem 2018.gada 12.novembrī) /pers. A/ (turpmāk arī - prasītāja) cēlusi tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk arī - atbildētājs) par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, kurā pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.pantiem, ANO Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta 1.punktu, 2.punktu, Eiropas Padomes Konvencijas par bērnu tiesību piemērošanu 7.pantu lūgts tiesu palielināt uzturlīdzekļu apmēru /pers. F/, kas piespriesti ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 20.septembra spriedumu no /pers. C/, un piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. A/ uzturlīdzekļus 215 EUR apmērā mēnesī bērna /pers. F/ uzturam, bet ne mazāk 30% no valsts noteiktās minimālās algas, sākot no prasības iesniegšanas dienas līdz bērns sasniedz pilngadību, pārskaitot tos uz prasītājas kontu katru mēnesi līdz 15.datumam un noteikt, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

Prasības pieteikumā un tā papildinājumos norādīts, ka ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 20.septembra spriedumu no atbildētāja par labu prasītājai nospriests piedzīt uzturlīdzekļus meitas /pers. F/ (Piskunovas) uzturam Ls 100,- ik mēnesi, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālas mēneša darba algas, sākot no 2010.gada 1.jūnija līdz bērna 7 gadu vecuma sasniegšanai, un ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālas mēneša darba algas, sākot no bērna 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz viņas pilngadībai.

Bērna audzināšanu, aprūpi un uzraudzību īsteno māte /pers. A/. Pastāvot apstākļiem, ka meitai augot un 2017.gada septembrī uzsākot mācības vispārizglītojošā skolā, kā arī sakarā ar dzīvesvietas maiņu, ir palielinājušies izdevumi meitas uzturam.

Jāņem vērā arī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2009.gada 25.septembra spriedums civillietā Nr.C290093/09 ar kuru pierādīts, ka savai meitai /pers. G/ atbildētājs maksā 212 *euro* ik mēnesī. Prasītāja uzskata, ka tas nav taisnīgi.

Prasītāja uzskata, ka atbildētājs ir darbaspējīgā vecumā, ar izcilu izglītību - zinātņu doktora grāds, izcilām profesionālajām zināšanām, kas ļauj viņam strādāt un pelnīt, lai nodrošināt pienācīgu uzturu visiem saviem bērniem. Atbildētājs ir izglītots, pieaudzis un pilnīgi vesels, labi apzinās savas spējas uzturēt bērnus pirms laist tos pasaulē.

Prasītāja norāda, ka meitas ēdināšanai, mājokļa izdevumos, veselībai (t.sk. zāļu un vitamīnu iegāde), izglītošanai un apģērba nodrošināšanai ik mēnesi tiek tērēts 498 *euro*.

Saskaņā rehabiolotoga norādījumiem, bērnam nepieciešams apmeklēt speciālās nodarbības peldbaseinā, kas mēnesī izmaksās 20 *euro*. Tāpat bērnam ir iegādāta zviedru siena nodarbībām 300 *euro* vērtībā.

Bez tam, aprēķins satur izdevumus par vasaras nometnēm, moderno deju pulciņa un mākslas studijas apmeklēšanu, kā arī citus izglītības un kultūras audzināšanas izdevumus, ņemot vērā bērna vecumu. Pārējie izdevumi ir nepieciešami bērna pilnvērtīgu dzīves apstākļu un dzīves kvalitātes nodrošināšanai. Nodrošināt nepieciešamo summu Alisas uzturam prasītājai palīdz tēvs, 88.gadīgs I grupas invalīds ar nelielu pensiju.

Prasītāja ir II grupas invalide, kuras darbaspējas ir ierobežotas, un kuras apgādībā ir vēl divi mazi bērni. Šobrīd prasītājai veselības stāvokļa dēļ joprojām ir grūtības ar darba atrašanu, viņa ir bezdarbniece. Prasītājai piešķirts trūcīgas ģimenes (personas) statuss.

Atbildētājam ir augstākā izglītība un doktora grāds, ir darba pieredze gan Latvijas universitātē, gan ārzemju izglītības iestādēs, prasītājam ir vairāku valodu zināšanas, dalība vairākos projektos ar Eiropas dotācijām un grantiem. Tas nozīmē, ka atbildētājam ir labākas spējas gūt ienākumus un maksāt uzturlīdzekļus vajadzīgā apmērā.

Ņemot vērā, ka bērns atrodas prasītājas ikdienas aprūpē, tad prasītājai ir lielāks izdevumu slogs. Tāpēc bērna uzturam noteikto summu jāsadala proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim, ievērojot katra vecāka ieguldījumu bērna uzturēšanā.

2018.gada 28.jūnijā un 2018.gada 29.augustā tiesā saņemti **atbildētāja paskaidrojumi** (1.sējums, lietas 33.-34., 68.-69.lapas), atbilstoši kuriem atbildētājs prasību neatzīst pilnībā.

2014.gada 6.janvarī, civillietas Nr. C31308413 ietvaros, prasītāja iesniedza tiesai pretprasības pieteikumu, kurā lūdza tiesu palielināt uzturlīdzekļu apmēru bērnam un noteikt, ka uzturlīdzekļu apmērs ir nosakāms kā proporcija 100% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas no pretprasības celšanas brīža, bet ne mazāk kā noteikts valsts minimālajā apmērā. 2017.gada 8.novembrī Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija nosprieda /pers. A/ pretprasību pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu noraidīt. Spriedums stājies likumīga spēkā 2018.gada 28.februārī.

Prasītājas prasības pieteikumā nav minēti apstākļi, kuri mainījušies no 2018.gada 28.februāra, kad stājies likumīga spēkā 2017.gada 8.novembra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas spriedums, ar kuru jau bija noraidīta prasītājas prasība par uzturlīdzekļu bērna uzturam palielināšanu.

Atbildētājs lūdz tiesu ņemt vērā, ka atbildētāja ienākumi ir darba alga 1456 *euro* mēnesī. No šiem līdzekļiem atbildētājam ir jāsedz komunālie maksājumi par dzīvokli vidēji 170 *euro* ik mēnesi un jāveic ik mēnesi hipotekārā kredīta maksājumi 174 *euro* apmērā. Atbildētāja apgādībā ir pieci nepilngadīgi bērni: /pers. G/, /pers. H/, /pers. F/, /pers. I/ un /pers. J/.

Tiesas sēdē prasītāja un tās pārstāve prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu uzturēja un sniedza paskaidrojumus atbilstoši prasības pieteikumā un tā precizējumos izklāstītajiem apstākļiem. Lūdza piedzīt uzturlīdzekļus 215 EUR apmērā.

Tiesas sēdē atbildētājs prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu neatzina un sniedza paskaidrojumus atbilstoši rakstveida paskaidrojumos izklāstītajiem apstākļiem. Lūdza prasību noraidīt.

Iepazīstoties ar lietas materiāliem, noklausoties prasītājas un atbildētāja paskaidrojumus tiesas sēdē, pamatojoties uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Lietā nav strīda, ka puses ir 2010.gada 6.martā dzimušās /pers. F/ vecāki.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.septembra spriedumu civillietā /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. C/ meitas Alisas uzturam tika piedzīti līdzekļi 100 LVL apmērā, kas ir 142,29 *euro*. Tiesas kolēģija spriedumā izvērtējusi bērna vajadzības un atbildētāja spējas un mantas stāvokli šo vajadzību nodrošināšanai, secinot, ka atbildētājs meitas Alisas uzturam atbilstoši savam mantiskajam stāvoklim ir spējīgs maksāt 100 LVL mēnesī. Nosakot šādu uzturlīdzekļu apmēru, tiesas kolēģija ņēmusi vērā faktu, ka atbildētāja ienākumi vidēji mēnesī ir 900 LVL, un viņa apgādībā ir vēl četri nepilngadīgi bērni.

No Tiesu informatīvās sistēmas datiem redzams, ka atbildētājs 2013.gada 22.janvārī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā (pēc reorganizācijas Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa) cēlis prasību par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu, savukārt prasītāja 2014.gada 6.janvārī cēla pretprasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, lūdzot tiesu palielināt uzturlīdzekļu apmēru meitai /pers. F/ un noteikt, ka uzturlīdzekļu apmērs ir nosakāms kā proporcija 100% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas no pretprasības celšanas brīža, bet ne mazāk kā noteikts valsts minimālajā apmērā.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 8.novembra spriedumu civillietā Nr.C31308413 /pers. C/ prasība par uzturlīdzekļu samazināšanu noraidīta, kā arī noraidīta /pers. A/ pretprasība par uzturlīdzekļu palielināšanu. Spriedums stājies likumīgā spēkā 2018.gada 28.februārī. Pieņemot šādu spriedumu, Tiesas kolēģija vadītājās no apstākļiem, ka uzturlīdzekļu apmērs, kāds būtu piedzenams no /pers. C/, nosakāms, ievērojot arī citu nepilngadīgo bērnu tiesības un intereses. Tiesas kolēģija atzinusi, ka nav pamata samazināt uzturlīdzekļu apmēru, kāds meitas /pers. F/ uzturam piedzīts ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.septembra spriedumu – 142,29 *euro* mēnesī. Tāpat tiesas kolēģija atzinusi, ka uzturlīdzekļu apmēru nav pamata arī palielināt, jo tas noteikts atbilstoši /pers. C/ materiālajam stāvoklim, un uzturlīdzekļu apmērs 142,29 *euro* mēnesī bērnam vecākam par septiņiem gadiem ir lielāks nekā valstī noteiktais minimālais apmērs.

Prasītāja lūdz palielināt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru līdz 215 *euro*, norādot, ka ir palielinājušies izdevumi bērna vajadzībām un ikmēneša nepieciešamie izdevumi bērnam kopā ir 498,75 *euro*, norādot uzturam nepieciešamo ikmēneša izdevumu aprēķinu.

Atbildētājs prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu neatzīst. Norāda, ka prasības pieteikumā nav minēti apstākļi, kuri mainījušies no 2018.gada 28.februāra, kad stājies likumīgā spēkā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas 2017.gada 8.novembra spriedums. Tāpat atbildētājs lūdz tiesu ņemt vērā ka viņa apgādībā bez /pers. F/ ir vēl četri bērni.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Ievērojot minēto, tiesai jāvērtē, vai ir mainījušies apstākļi pēc Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 20.septembra sprieduma civillietā Nr.C29600210 un Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 8.novembra sprieduma civillietā Nr.C31308413 pieņemšanas, ņemot vērā vecāku mantisko stāvokli un spējas uzturlīdzekļus nomaksāt.

Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteikts, ka bērna uzturēšana ietver sevī ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot viņu sabiedriski derīgam darbam). Saskaņā ar minēto tiesa uzskata, ka tikai bērna vecākiem var būt zināms, cik daudz jātērē bērna uzturēšanai, jo tas ir atkarīgs no konkrētā bērna individualitātes, spējām, interesēm, veselības stāvokļa, garīgās un fiziskās attīstības un citiem apstākļiem.

ANO Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnu, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo daļu, tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna intereses ir prioritāras. Savukārt saskaņā ar likuma 10.panta pirmo daļu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Tiesas ieskatā, ņemot vērā, ka prasība skar nepilngadīga bērna intereses, izšķirot strīdu, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses, ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus *(sk.1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērnu tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu*).

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai ir jāvadās no bērna reālajām vajadzībām, abu vecāku mantas stāvokļa un reālajām iespējām sniegt nepieciešamos uzturlīdzekļus nepilngadīgā bērna uzturēšanai. Līdz ar to piedzenamajiem uzturlīdzekļiem ir jābūt samērojamiem ne tikai ar katra vecāka ienākumiem, bet arī jāatbilst bērna vajadzībām un faktiskiem izdevumiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Minētā panta otrā daļa noteic, ka nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

No prasības pieteikumā ietvertā uzturlīdzekļu aprēķina redzams, ka prasītājas ieskatā 2018.gadā meitas Alisas uzturam mēnesī tika tērēti vidēji 498 *euro* mēnesī, ko veido: ēdināšana mājās un skolā 95 *euro*; ar dzīvesvietu saistīties maksājumi 76,99 *euro*, veselības un higiēnas preces 24,50 *euro*, izglītībai un audzināšanai 81 *euro*, atpūtai, kultūras un sporta pasākumiem, izklaidei 115 *euro*, apģērbam, apaviem 52,10 *euro*, gultas veļai 3,33 *euro,* mēbelēm 20,83 *euro,* sadzīves tehnikai, datortehnikai, sakaru tehnikai 10 *euro*, zviedru siena 10 *euro* un neplānotie ikmēneša izdevumi 10 *euro*.

Tiesai bērna reālās vajadzības un to izmaksas jānosaka, balstoties uz tiem lietā esošiem pierādījumiem, kas pamato gan šādu vajadzību esību, gan to nodrošināšanai nepieciešamās izmaksas.

Tāpat šajā ziņā, t. i., bērna vajadzību un to izmaksu noteikšanā, tiesai ir jāņem vēra judikatūras atziņas, saskaņā ar kurām prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ne vienmēr var būt iespējami precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, jo bērna uztura izdevumus ietekmē dažādi, bieži vien neprognozējami un no prasītāja neatkarīgi apstākļi. Līdz ar to attiecīgās mainīgās pozīcijās tiesai šo izdevumu apmērs ir jānosaka pēc sava taisnīga ieskata, kas pamatots uz visu apstākļu izvērtēšanu (sk. *Senāta 2019.gada 21.februāra sprieduma lietā Nr. SKC-457/2019, ECLI:LV:AT:2019:0221.C30620116.13.S. 7.2.punktu*).

Tātad, pamatojot prasību par piedzīto uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, prasītājam iespēju robežās ir jāpierāda: 1) bērna reālās vajadzības; 2) to izmaksu apmērs.

Tiesa uzskata, ka prasītājas uzskaitītie izdevumi bērna uzturam nav adekvāti prasītājas ienākumiem, ņemto vērā apstākli, ka prasītājas apgādībā atrodas vēl divi nepilngadīgi bērni. Tiesā iesniegtais aprēķins par ikmēneša izdevumiem nepilngadīgās meitas Alisas uzturam ir vērtējams kā vēlamais, bet ne faktiskais un ne visi izdevumi ir atzīstami par nepieciešamiem.

Tiesa uzskata, ka virkne no uzturlīdzekļu aprēķinā iekļautajām pozīcijām nav atzīstamas par tādām, kas atbilstoši Civillikuma 177. un 179.panta saturam varētu tikt atzītas par bērna uzturēšanai nepieciešamiem izdevumiem, ievērojot to, ka ar bērna uzturēšanu saprot ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, izglītošanu.

Prasītāja aprēķinājusi nepieciešamās izmaksas par ēdināšanu mājās un skolā 95 *euro* mēnesī un izmaksas par veselību un higiēnu 24,50 *euro* mēnesī. Tiesa uzskata, ka izdevumi pārtikai, sadzīves un higiēnas precēm rodas katram, to apmērs ir mainīgs, līdz ar ko šādas izmaksas nav pierādāmas

ar čekiem vai kvītīm, bet galvenā mēraukla, nosakot šo izmaksu lielumu, ir samērīgums. Tiesas ieskatā prasītājas aprēķinātie ēdināšanas izdevumi 95 *euro* apmērā un izdevumi par veselību un higiēnu 24,50 *euro* apmērā mēnesī ir ticami un samērīgi.

Tāpat par ticamiem un samērīgiem tiesa atzīst prasītājas aprēķinātās izmaksas par apģērbu un apaviem 52,10 *euro* mēnesī. Tiesa ņem vērā, ka izdevumi apģērba un apavu iegādei ir saistīti ar sezonālām vajadzībām un arī citiem apstākļiem (mājas, svētku apģērbs utt.). No dzīvē gūtās pieredzes zināms, ka rudenī un ziemā izmaksas par apģērbu un apaviem ir daudz lielākas.

Izvērtējusi aprēķina pozīciju ar dzīvesvietu saistītie maksājumi 76,99 *euro,* kurā ir iekļauti tādi maksājumi kā komunālie maksājumi 45 *euro* mēnesī, maksājumi par internetu 3 *euro,* maksājums par bērna mobilo telefonu 4,99 *euro* mēnesī un maksājumi par dzīvokļa labiekārtošanu 24 *euro*. Tiesa atzīst, ka izdevumi par dzīvokļa labiekārtošanu nav attiecināmi uz uzturlīdzekļu apmēra noteikšanu, attiecīgi izslēdzot minētos izdevumus no aprēķina un atzīst, ka izdevumi aprēķina pozīcijā ar dzīvesvietu saistītie maksājumi būtu nosakāmi 52,99 *euro.*

Par ticamām un samērīgām tiesa atzīst prasītājas aprēķinātās izmaksas par izglītību un audzināšanu 81 *euro* mēnesī, kurās ietilpst skolas forma, grāmatas burtnīcas, skolas soma, zīmēšanas albumi, krāsas, kancelejas preces, rakstāmlietas, rotaļlietas, moderno deju pulciņš, mākslas studija, skolas fonda un klases fonda nauda.

Novērtējot iesniegtos pierādījumus, tiesa secina, ka tie pierāda prasītājas centienus pēc iespējas nodrošināt bērnam interešu izglītību. Tiesas ieskatā bērna interešu izglītība ir atbalstāma un veicināma un tā ir saistīta ar papildus izmaksām.

Attiecībā par aprēķina pozīciju atpūta, kultūras un izklaides pasākumi 115 *euro* mēnesī, tiesa minētos izdevumus atzīst par luksusa izdevumiem, kas ir atkarīgi no vecāku materiālajām iespējām un neietilpst bērna pamatvajadzību lokā, attiecīgi izslēdzot minētos izdevumus no aprēķina.

Tiesai nav pamata apšaubīt nepieciešamību bērniem apmeklēt teātrus, kino, koncertus, kā arī draugu rīkotus pasākumus, jo šādu pasākumu apmeklēšana ir saistīta ar bērna redzesloka paplašināšanu un bērna attīstību, tomēr prasītājas norādītais apjoms ir nesamērīgi liels. Tiesas ieskatā ceļošana ir lielisks atpūtas veids, kas arī paplašina bērna redzesloku. Tomēr tiesas ieskatā šādu iespējamo izdevumu atlīdzināšanu Civillikuma 177.,179. panti vecākam neuzliek.

Tāpat tiesa izslēdz no uzturlīdzekļu aprēķina izdevumus par gultas veļu 3,33 *euro*, mēbelēm 20,83 *euro,* sadzīves tehniku, datortehniku, sakaru tehniku 10 *euro*, zviedru sienu 10 *euro* un neplānotus ikmēneša izdevumus 10 *euro.*

Rezumējot minēto, tiesa konstatē, ka kopējā bērna uzturam nepieciešamā summa mēnesī ir 305,59 *euro*.

Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Pienākums dot uzturu noteikts, samērā ar spējām un mantas stāvokli, ko tiesa vērtē lietas izskatīšanas brīdī, pamatojoties uz iesniegtajiem pierādījumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem. Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā apstākļu kopumu, kuru pusēm nepieciešams pierādīt prasības apmierināšanai, daļējai apmierināšanai vai noraidīšanai - vecāku spējas un mantisko stāvokli un to samērību ar prasīto uzturlīdzekļu apmēru un bērnam nepieciešamo izdevumu atbilstību un pamatotību.

Tā kā lietas par uzturlīdzekļu piedziņu skar bērnu intereses, tad, lai nodrošinātu maksimālu bērnu interešu aizsardzību, ir pieļaujama atkāpe no sacīkstes principa, kas izriet no Civilprocesa likuma 29.nodaļā paredzētā regulējuma (*sk. Senāta 2012.gada 28.septembra spriedumu lietā Nr.1024/2012 8.punktu*). Proti, ja nepieciešams, tiesa (tiesnesis) ir tiesīga vākt pierādījumus pēc savas iniciatīvas, piemēram, pieprasot attiecīgas ziņas no Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Ceļu satiksmes drošības direkcijas, zemesgrāmatu nodaļām u.t.t. (*sk. sal. Civilprocesa likuma 112.panta pirmo daļu*).

Tiesa no lietas materiāliem konstatē šādu vecāku mantisko stāvokli.

Attiecībā uz prasītājas ienākumiem un mantisko stāvokli tiesa konstatē, ka saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegto 2020.gada 10.septembra izziņu Nr.20/1848575 par pakalpojumu apmēru laikā no 2017.gada 1.novmebra līdz 2020.gada 10.septembrim prasītāja ir saņēmusi valsts invaliditātes pensiju, ģimenes valsts pabalstu, piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu audzināšanu, bērna kopšanas pabalstu un bezdarbnieka pabalstu, kopā vidēji 455,48 *euro* mēnesī.

No lietas materiāliem pievienotās Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālās filiāles 2020.gada 13.augusta izziņas Nr.170822-162izz21 redzams, ka prasītājai ar Nodarbinātības valsts aģentūras lēmumu Nr.170822-162pies1 no 2017.gada 22.augusta ir piešķirts bezdarbnieces statuss.

Prasītājai nepieder nekustamie īpašumi, kā arī transportlīdzekļi. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītājai ir izmaksas dzīvesvietas uzturēšanai, transportam, ēdināšanai, u.c izmaksas.

Ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2017.gada 17.augusta lēmumu Nr.30-2017-17175 prasītājai noteikta otrā invaliditātes grupa ar vispārējo darbspēju zaudējumu 60%-79%. Prasītājas apgādībā bez pušu kopīgās meitas ir vēl divi nepilngadīgi bērni - 2011.gada 27.novembrī dzimis dēls /pers. K/ un 2016.gada 19.februārī dzimusi meita /pers. K/. Ar Rīgas sociālā dienesta 2020.gada 6.marta izziņu apstiprinās, ka prasītājai no 2020.gada 1.marta līdz 2020.gada 31.augustam piešķirts trūcīgas ģimenes statuss.

Atbildētājs kā savu mantisko stāvokli norāda darba algu Latvijas Universitātes cietvielu fizikas institūtā.

Attiecībā uz atbildētāja ienākumiem un mantisko stāvokli tiesa konstatē, ka saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegto 2020.gada 10.septembra izziņu Nr.20/1848519 atbildētāja darba alga laika periodā no 2017.gada novembra līdz 2018.gada decembrim bijusi vidēji 2167,49 *euro* mēnesī, laika periodā no 2019.gada janvāra līdz 2019.gada decembrim bijusi vidēji 2989,44 *euro* mēnesī, savukārt laika periodā no 2020.gada janvāra līdz 2020.gada jūlijam bijusi vidēji 3081,88 *euro*. Līdz ar to secināms, ka atbildētāja darba algas apmērs ievērojami pārsniedz valstī noteikto minimālo darba algu, kas 2017.gadā bija 380 EUR, bet no 2018. gada ir 430 EUR.

Atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi, uz atbildētāja vārda reģistrēts viens transportlīdzeklis. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājam ir izmaksas dzīvesvietas uzturēšanai, transportam, ēdināšanai, u.c izmaksas.

Izvērtējot vecāku mantas stāvokli, lai noteiktu to spējas apgādāt bērnu samērā ar šo stāvokli, ir jāņem vēra arī izdevumi, kas minētajiem subjektiem rodas, nodrošinot savas un citu nepilngadīgo bērnu vai ģimenes locekļu saprātīgas vajadzības. Šādus izdevumus tostarp veido īres un komunālie maksājumi par dzīvesvietu.

Atbildētājs norāda, ka bez meitas /pers. F/ atbildētāja apgādībā ir vēl četri nepilngadīgi bērni - 2005.gada 2.jūnijā dzimusī /pers. G/, 2008.gada 14.aprīlī dzimušais /pers. H/, 2010.gada 30.novembrī dzimušais /pers. I/ un 2013.gada 11.janvārī dzimusī Viktorija Piskunova.

Atbildētājam ir izdevumi par dzīvokli vidēji 170 *euro* ik mēnesi un jāveic ik mēnesi hipotekārā kredīta maksājumi 174 *euro* apmērā. Minētais apstiprinās ar lietas materiālos esošajām atbildētāja bankas konta izdrukām.

Ar lietas materiālos esošajām atbildētāja bankas konta izdrukām apstiprinās, ka atbildētājs veic uzturlīdzekļu maksājumus bērnu /pers. G/ un /pers. H/ uzturam, ik mēnesi 100 *euro* apmērā katram.

Samērojot pušu mantisko stāvokli, tiesa secina, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis ir labāks, tādējādi atbildētājam ir pienākums segt bērna izdevumu lielāko daļu. Tiesa piekrīt atbildētājam, ka apstāklis, ka viņa apgādībā bez pušu kopīgās meitas ir vēl četri nepilngadīgi bērni, varētu ietekmēt prasītāja mantisko stāvokli, tomēr uzskata, ka vecāka dzīves kvalitātes nodrošināšana nevar ietekmēt vecāka pienākumu samērā ar savām spējām un

mantisko stāvokli nodrošināt arī bērnam pilnvērtīgus dzīves apstākļus, tai skaitā iegādāties labas preces un saņemt kvalitatīvus pakalpojumus.

Ņemot vērā noskaidrotos apstākļus par pušu mantisko stāvokli, bērna intereses un faktiskās vajadzības konkrētā gadījumā, kā arī uzturamo bērnu skaitu, un ievērojot Civillikuma 179.pantā ietverto proporcionalitātes principu bērnu uzturēšanai, tiesa atzīst, ka atbildētājam ir jāsedz lielākā bērnam nepieciešamo izdevumu daļa un viņš ir spējīgs maksāt uzturlīdzekļus 200 *euro* apmērā.

Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 atzinis, ka, iztulkojot Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad prasība iesniegta tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, līdz ar ko tiesa uzskata, ka ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2018.gada 6.jūnija.

Tā kā atbildētājs pēc prasības celšanas veicis uzturlīdzekļu maksājumus, šie maksājumi ieskaitāmi uzturlīdzekļu samaksā pie sprieduma izpildes.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo daļu uzturlīdzekļi piedzenami līdz bērna pilngadībai.

Ņemot vērā bērna intereses, tiesa atzīt par iespējamu noteikt sprieduma daļā par uzturlīdzekļu piedziņu nekavējušu izpildi atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam.

Vienlaicīgi tiesa uzskata, ka pārtraucama periodisko maksājumu piedziņa pēc Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.septembra sprieduma civillietā Nr.C29600210.

Pārējos pušu argumentus tiesa atstāj bez vērtējuma, pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņu, ka no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(61.punkts 1994.gada 19.aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90))*. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmums lietā 10153/82 Austria)*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Atbilstoši minētā likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktam, prasībās par maksājumu vai devumu samazināšanu vai palielināšanu prasības summa ir summa, par kādu samazina vai palielina maksājumus vai devumus, bet ne vairāk kā par vienu gadu (200 – 142,29 (LVL 100) = 57,71 x 12=692,52) un valsts nodeva no minētās summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu ir 103,88 *euro*.

Tādejādi saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja par labu valstij piedzenama proporcionāla valsts nodeva no uzturlīdzekļu maksājumu kopējās summas par vienu gadu, kas konkrētajā gadījumā sastāda 103,88 *euro*.

Lietas materiālos iesniegti SIA „Konels" rēķini Nr.P19-27129, Nr.P19-28968, Nr.P19-29549 un Nr.P20-30556, izrakstīti Tiesu administrācijai, no kuriem redzams, ka ir sniegts pakalpojums - rakstisks tulkojums no latviešu valodas uz vācu un itāļu valodu, tulkojot tiesas dokumentus, kas saistīti ar papildus pierādījumu iegūšanu, par summu 141,45 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu minētie izdevumi piedzenami no atbildētāja par labu valstij.

Civilprocesa likuma 44.[1]panta otrā daļa noteic, ka izdevumus par valsts nodrošināto juridisko palīdzību tiesa, taisot nolēmumu, piedzen atbilstoši šā likuma 42.pantā minētajiem nosacījumiem. Minētā panta trešā daļa noteic, ka ziņas par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības izdevumu apmēru tiesa iegūst no valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības reģistra un no valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja iesniegtā paziņojuma par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās, ja šīs ziņas nav iekļautas valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības reģistrā.

Lietas izskatīšanas laikā prasītājai /pers. A/ tika sniegta valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība no zvērinātas advokātes Nastasjas Laikovskas saskaņā ar Juridiskās palīdzības administrācijas 2018.gada 5.oktobra lēmumu Nr.3-3.1.18/940 (1.sējums, lietas 121.-122.lapa). Uzziņa Juridiskās palīdzības administrācijas sistēmā apliecina, ka valsts /pers. A/ juridiskās palīdzības sniedzējam veikusi 48,40 *euro* izmaksu.

Ņemot vērā to, ka tiesa prasību apmierina daļēji, tad no atbildētāja par labu valstij piespriežami valstij radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi 48,40 *euro* par valsts juridiskās palīdzības nodrošināšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam ir nosakāms 10 dienu termiņš labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu. Ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ tiesas noteikto valsts nodevu nevar nomaksāt likumā noteiktajā termiņā, tad tā saskaņā ar Civilprocesa likuma 206.panta pirmo daļu var pieteikt tiesā lūgumu pieņemt lēmumu par sprieduma izpildīšanas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.pantu un Civilprocesa likuma 189.-193., 203.panta ceturto daļu, 204.[1] pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Grozīt uzturlīdzekļu apmēru, kas noteikts ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 8.novembra spriedumu civillietā Nr.C31308413.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 200 EUR (divi simti *euro*, 00 *euro* centi) apmērā katru mēnesi, sākot no 2018.gada 6.jūnija, bet ne mazāk kā 30% (trīsdesmit procentu) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pilngadības sasniegšanai. Piedzītajos uzturlīdzekļos ieskaitīt atbildētāja jau veiktos uzturlīdzekļu maksājumus prasītājai.

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Ar 2020.gada 18.septembri pārtraukt periodisko maksājumu piedziņu pēc Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 8.novembra sprieduma civillietā Nr. C31308413.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 103.88 *euro* apmērā.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas vešanu saistītos izdevumus par valsts nodrošināto juridisko palīdzību 48,40 *euro*.

Izdevumus par valsts nodrošināto juridisko palīdzību un valsts nodevu ieskaitīt Valsts kases, reģistrācijas Nr.90000050138, kontā Nr. LV68TREL1060001239300, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: valsts nodeva un valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība civillietā Nr. C68351418.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā **ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus** 141,45 *euro* apmērā, kas iemaksājami: Tiesu administrācija reģistrācijas Nr.90001672316; konta Nr.LV51TREL2190458019000; BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 - lietā Nr. C68351418.

Noteikt /pers. C/ sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas tiesas kancelejā – 2020.gada 18.septembra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, Rīgā Daugavgrīvas ielā 58.

Tiesnese M. Miltiņa